

Najważniejsze działania Polskiej Izby Książki w roku 2022

SUKCES:

Dużym sukcesem działań PIK w 2022 roku jest zmiana w systemie oświaty w zakresie kształcenia kadry dla branży wydawniczo-księgarskiej. Na wniosek Izby uruchomione zostanie we wrześniu 2023 roku dwuletnie pomaturalne studium w zawodzie „Animator rynku książki”. Przy opracowaniu podstaw programowych dla Studium „Animatora rynku książki” współpracowali praktycy rynku książki, członkowie Rady PIK: Aldona Mackiewicz, Grzegorz Majerowicz oraz Piotr Dobrołęcki. Absolwenci Studium będą pozyskiwali umiejętności w zakresie organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem oraz relacji z klientami, w szczególności zaś: założenia i prowadzenia przedsiębiorstwa rynku książki, wykonywania prac związanych z realizacją transakcji kupna i sprzedaży, pozyskiwania informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw, organizowania działań marketingowych, stosowania technik informatycznych i korzystania z mediów społecznościowych.

Przez cały rok pracowaliśmy intensywnie w obszarze legislacyjnym:

Dzięki pracy dwóch zespołów prawników-wolontariuszy PIK mogła zostać złożona istotna uwaga w ramach konsultacji społecznych odnośnie ważnych dla branży projektów ustaw. Opracowano:

a/ stanowisko w sprawie projektu ustawy implementującej Dyrektywę o wymogach dostępności (European Accessibility Act). W konsultacjach ministerialnych oraz w swoim stanowisku PIK wskazywała na sprzeczność słusznego zapisu wyłączonego z obowiązku dostosowania małe i średnie firmy ze względu na zbyt wysokie koszty a zakazem oferowania przez platformy cyfrowe produktów niedostosowanych do standardów związanych z EAA. Na tę sprzeczność już w samej Dyrektywie zwracają także uwagę wydawcy europejscy (prace w ramach FEP-u).

Pierwsze wprowadzenie dot. konsekwencji ustawy dla przedsiębiorców rynku książki PIK zorganizowała podczas Book Forum w grudniu 2022 roku. Prezentację przygotowaną przez firmę Learnetic (Członek PIK) można obejrzeć: [tu](#).

b/ stanowisko Izby w sprawie wdrożenia Dyrektywy o prawie autorskim i prawach pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym (Digital Single Market, DSM). Wraz z innymi organizacjami twórców i producentów dóbr kultury Izba apeluje do ministerstwa kultury o wdrożenie DSM w duchu ochrony własności intelektualnej. Termin wdrożenia DSM minął ponad dwa lata temu. Dzięki pracy zespołu prawników PIK złożyła obszerną uwagę do projektu w duchu interesów podmiotów rynku książki. Po konsultacjach powstał nowy projekt ustawy, nad którym zespół PIK-u pracuje do stycznia 2023 r.

Dziękujemy członkom, którzy oddelegowali prawników do wsparcia Izby w tych tematach, są to: Wolters Kluwer, Nowa Era, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne (WSiP), Learnetic, Znak, C.H. Beck oraz dziękujemy za aktywny udział w pracach zespołu Soni Dradze (prezesa PIK, Sonia Draga, Debit), Włodkowi Albinowi (Wolters Kluwer), Mikołajowi Małaczyńskiemu (Legimi), Dorocie

Twarowskiej (Przewodnicząca SWE, Nowa Era), Annie Łaskiej-Gmaj (Nowa Era), Robertowi Kuc (Klett).

Wieloletnie starania Izby o powrót do stawki 0% VAT na książkę i prasę nabrały w 2022 roku konkretyzacji i przyspieszenia w efekcie zmian w prawie unijnym. Prezesi PIK-u oraz IWP byli w stałym kontakcie z Ministerstwem Finansów (pisma, spotkania), przedkładając stosowne dane i wyliczenia. Pomimo tych starań i wsparcia ze strony MKiDN, prace MF nad wdrożeniem 0% VAT na książki i prasę zostały zahamowane a pod koniec roku zapadła w tym zakresie negatywna decyzja MF. W związku z tym faktem z inicjatywy prezesa Soni Dragi i wiceprezesa Grzegorza Majerowicza wznowiono prace nad projektem ulgi podatkowej z tytułu zakupu książki, przygotowując zbiór merytorycznych danych do wniosku w tym temacie.

Prace zespołów prawniczych koordynuje dyrektor Grażyna Szarszewska, wspierana przez Sonię Dragę i przewodniczącą Sekcji Wydawców Edukacyjnych, Dorotę Twarowską.

Troska o zrównoważony rynek książki:

W roku 2022 w szczególności skupiliśmy nasze działania na wspieraniu mniejszych podmiotów, których egzystencja gwarantuje różnorodność i zrównoważony rozwój – niezależnych księgarń i niszowych wydawców.

W akcji Polskiej Izby książki „**Księgarnie są ważne – pytamy włodarzy miast dlaczego**” wzięli udział prezydenci ośmiu miast:

Aleksandra Dulkiwicz- prezydent Gdańska
Konrad Fijołek- prezydent Rzeszowa
Jacek Jaśkowiak- prezydent Poznania
Wojciech Szczurek- prezydent Gdyni
Tadeusz Truskolaski – prezydent Białegostoku
Rafał Trzaskowski – prezydent Warszawy
Hanna Zdanowska – prezydent Łodzi
Krzysztof Żuk – prezydent Lublina

link do filmu z wypowiedziami prezydentów: [Prezydenci miast mówią: Księgarnie są ważne!](#)

Premiera filmu odbyła się podczas konferencji prasowej PIK w Białymstoku, 22 kwietnia, z okazji obchodów Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich i jako jedno z wydarzeń IX Targów Książki w Białymstoku/Festiwalu literackiego „Na pograniczu kultur”. Konferencja, prowadzona przez prezeskę Izby poświęcona była wynikom prowadzonego przez PIK i portal lubimy czytać badania dr Pawła Kuczyńskiego „Czytelnicy w sieci”. W debacie wzięli udział prof. Jolanta Sztachelska i Rafał Rudnicki – zastępca prezydenta Białegostoku.

Wsparciem dla stacjonarnych, niezależnych księgarń są konkursy organizowane przez miasta, w tym konkurs Ulubiona Księgarnia Warszawy, którego współorganizatorem jest PIK. W 2022 roku odbyła się jego trzecia edycja. W plebiscycie na Ulubioną Księgarnię Warszawy oddało swój głos ponad 23 tysiące osób.

PIK od kilku lat organizuje stacjonarne i internetowe szkolenia dla niezależnych księgarzy w celu zintegrowania środowiska książki oraz przekazania wiedzy na temat nowoczesnych metod zarządzania i promocji czytelnictwa. W roku 2022 przygotowaliśmy szkolenie stacjonarne, skierowane ponownie

do księgarzy niezależnych oraz przedstawicieli bibliotek. Celem projektu było rozwinięcie umiejętności innowacyjnej, skutecznej współpracy lokalnych liderów na rzecz upowszechniania czytania, w tym:

dotarcia do nieczytających, zwiększenia liczby osób odwiedzających księgarnie, biblioteki, domy kultury oraz rozwijania skoordynowanych inicjatyw proczytelniczych z udziałem biznesu.

Broszura podsumowująca wyniki warsztatów dostępna jest [tutaj](#).

Niszowym wydawcom dedykowana była natomiast organizacja stoisk kolektywnych na Targach Książki w Warszawie w dniach 26-29 maja 2022 r. i Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie w dniach 27-30 października 2022 r. PIK zrealizowała ten projekt dzięki dotacji MKiDN.

Dzięki ekspozycji ciekawych książek oraz interesującym, licznym spotkaniom, stoiska „Komitywa Niszowych Wydawców” cieszyły się dużym zainteresowaniem. Oferta wydawnicza małych oficyn nie zawsze jest znana szerszemu kręgowi odbiorców, dlatego prezentacja ich książek na najważniejszych targach książki w Polsce: w Warszawie i Krakowie, była wyjątkową okazją dla czytelników, którzy chętnie odwiedzali stoiska. Oglądali z zainteresowaniem i kupowali książki z dziedziny literatury pięknej, faktu, naukowej i popularnonaukowej, książki dla dzieci i młodzieży oraz albumy. Na stoiskach odbyły się 43 spotkania z autorami.

W stoisku na Warszawskich Targach Książki wzięło udział 12 wydawców, na targach w Krakowie - 16 wydawców. Mottem stoiska krakowskiego było hasło: „Ile książek tyle światów – bogaci różnorodnością”. Lista wydawnictw uczestniczących w projekcie i więcej szczegółów pod linkiem:

[link](#)

Bardzo istotnym efektem projektu „Komitywa Niszowych Wydawców” jest także nawiązanie świetnej współpracy pomiędzy wydawcami Komitywy poszukującymi wspólnie rozwiązań problemów z którymi borykają się małe oficyny wydawnicze. Z punktu widzenia PIK dalsza organizacja stoisk kolektywnych na targach będzie niesłychanie ważna dla zrównoważenia oferty książkowej na rynku, promocji czytelnictwa i kontynuowania współdziałań małych wydawców.

DEBATY branżowe – FORUM PIK, kontynuacja

Od kilkunastu lat Izba organizuje regularne spotkania branżowe. Jest to ważna platforma dialogu pomiędzy podmiotami rynku książki jak i wymiany wiedzy. Forum PIK organizowane jest w nadziei na większą integrację i współpracę w branży. Spotkania organizowane są często we współpracy z krajowymi i zagranicznymi partnerami. Tematami spotkań w 2022 roku były:

„Czy lubisz swoją księgarnię za rogiem?”

O znaczeniu stacjonarnych księgarni oraz różnorodności rynku książki w kontekście wyników badania klientów księgarni oraz fanów portalu Lubimy czytać.”

„Sytuacja branży wydawniczo-księgarskiej Ukrainy a perspektywy współpracy z rynkami Unii Europejskiej.”

„Ekspozycja książki w księgarniach stacjonarnych vs. Internetowych. Czym się różni? Co to oznacza?”

„Zmniejszyć ryzyko biznesowe. Rynek książki 2021 w kategoriach i liczbach - o statystykach w praktyce księgarskiej i wydawniczej”

„Wdrożenie dyrektywy o dostępności a koszty dla wydawców i dystrybutorów cyfrowych publikacji. Jak je zminimalizować?”

„Wydawnictwo naukowe w XXI wieku – jak technologie cyfrowe zmieniają komunikację naukową”

UKRAINA

Niespodziewanie i poza planem na rok 2022 Izba podjęła liczne działania wspierające koleżanki i kolegów ukraińskiej branży wydawniczej i księgarskiej. Idąc w ślady polskich filmowców Biuro PIK pomagało znaleźć pracę Ukraińcom z środowiska książki, którzy znaleźli się w Polsce uciekając przed okrutną wojną prowadzoną przez Rosję. Rozpoczęliśmy współpracę z Ukraińskim Instytutem Książki i Stowarzyszeniem Ukraińskich Wydawców i Księgarzy. Sekcja Wydawców Akademickich i Naukowych PIK zorganizowała wraz z KRASP-em spotkanie online z ukraińskimi wydawcami naukowymi i uniwersyteckimi. Podjęty dialog w tym sektorze wydawniczym obu krajów znalazł kontynuację w serii zdalnych spotkań „Ukraińsko -polski dialog dla książki”. Prezes PIK, Sonia Draga, zainicjowała zaangażowanie FEP w działania na rzecz ukraińskiej branży wydawniczej. W ramach Funduszy Creative Europe FEP pozyskała wysoki, trzyletni grant na dwujęzyczne wydania książek ukraińskich wydawców dla czytelników w tych krajach Unii, w których jest najwięcej uchodźców. PIK bierze udział w tym projekcie.

Izba bardzo aktywnie wspierała Fundację Powszechnego Czytania w zbiorce pieniędzy dla ukraińskich wydawców i organizacji importu oraz dystrybucji ich książek w Polsce wśród rodzin ukraińskich.

Samorządy dla Książki

Podjęty przez PIK w roku 2019/2020, tuż przed pandemią, projekt „Samorządy dla Książki” prowadzony jest w zmodyfikowanej formie i we współpracy z Fundacją Powszechnego Czytania oraz Miastami Literatury UNESCO Krakowem i Wrocławiem. SUPERMOC książek i Czytająca Polska to zakrojona na szeroką skalę i długofalowa budowa oddolnego powszechnego ruchu na rzecz podniesienia poziomu czytelnictwa w Polsce. PIK jest aktywnym uczestnikiem tego procesu, który prowadzony jest wielowątkowo (publikacje poradników, think tank).

AKTYWNOŚĆ PIK NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

Jako członek organizacji europejskich wydawców FEP Izba aktywnie uczestniczy we wszelkich działaniach FEP skierowanych na poprawę warunków rozwoju europejskiej branży wydawniczej. Wspierany przez organizacje wydawnicze z 28 europejskich krajów FEP bierze czynny udział we wszystkich konsultacjach dyrektyw i rozporządzeń ważnych dla naszej branży. Prowadzi także poprzez swoich członków, w tym PIK, aktywne działania lobbujące wśród europarlamentarzystów i członków poszczególnych Komisji UE.

We wrześniu 2022 r. pani prezes Sonia Draga została wybrana na wiceprzewodniczącą FEP, co oznacza, że w roku 2024 zostanie powołana na przewodniczącą tej ważnej europejskiej organizacji wydawców.

Przyjaciół Książki

Tytuł honorowy „Przyjaciół Książki” to najwyższe wyróżnienie przyznawane przez Radę Polskiej Izby Książki od roku 2006 najbardziej zasłużonym osobom dla polskiej książki.

W zeszłym roku podczas otwarcia Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie statuetki i dyplomy „Przyjaciół Książki” Sonia Draga - prezes PIK wręczyła czterem osobom: Henrykowi Matejowi, burmistrzowi Szczeczeszyna, Alinie Sarneckiej, emerytowanej wieloletniej dyrektor w MEiN, Annie

Łaskiej-Gmaj, redaktorce, dyrektorce wydawniczej i ekspertce ds. edukacji w wydawnictwach edukacyjnych i naukowych, Bogdanowi Szymanikowi – wydawcy, za organizację od 15 lat festiwalu Bieszczadzkie Lato z Książką.

DZIAŁANIA SEKCJI PIK

Sekcja Wydawców Edukacyjnych

Sekcja konsultowała projekty rozporządzeń i ustaw MEiN przede wszystkim dot. programów nauczania, podstaw programowych, organizacji egzaminów i dotacji celowych na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych. W 2022 roku zwiększono maksymalny limit wydatków z budżetu państwa na zakup przez samorządy podręczników i ćwiczeń dla uczniów z 273 mln zł do 340 mln zł, czyli o 67 mln zł.

Przewodnicząca SWE była w stałym kontakcie z przedstawicielami MEiN oraz posłami z Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży i senatorami z Komisji Edukacji Nauki i Sportu.

Sekcja Wydawców Akademickich i Naukowych

Sekcja opiniowała projekty rozporządzeń i ustaw MEiN zwłaszcza dot. wydawnictw monografii i czasopism naukowych.

29. marca 2022 – Andrzej Chrzanowski - przewodniczący SWAiN zorganizował wspólnie z KRASP spotkania online wydawców naukowych i akademickich z Polski z wydawcami tego sektora rynku książki z Ukrainy.

Deбата cieszyła się dużą frekwencją i zainteresowaniem.

9. listopada 2022 roku odbyła się druga ogólnopolska konferencja z cyklu debat przygotowywanych przez Komisję ds. Wydawnictw Naukowych przy KRASP we współpracy ze SWAiN PIK: "Wydawnictwa naukowe XXI wieku - jak technologie cyfrowe zmieniają komunikację naukową".

Biuro PIK, 17.01.2023 r.